Waardevolle Recreatie Toerisme in de Brabantse Kempen

2026-2030

Uitvoeringsprogramma

Gemeente Bergeijk

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

gemeente Eersel
kempisch wonen in een wereldregio

GEMEENTE Reusel-De Mierden

1. Inleiding

In vervolg op de ‘Gezamenlijke Visie Vrijetijdseconomie De Kempen 2017 - 2026’ is een geactualiseerde visie opgesteld, de ‘Visie waardevolle recreatie en toerisme in de Brabantse Kempen 2026 – 2034’ waarvan dit uitvoeringsprogramma een uitvloeisel is. In dit uitvoeringsprogramma zijn de doelen uit de visie uitgewerkt tot te realiseren projecten in de periode 2026 - 2030. In hoofdstuk 2 is de samenvatting uit de geactualiseerde visie opgenomen om het uitvoeringsprogramma en de projecten in de juiste context te plaatsen. In hoofdstuk 3 zijn per doel projecten opgenomen. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de rolverdeling tussen gemeenten en Visit de Kempen. In hoofdstuk 5 wordt afgesloten met de financiële bijdrage en verdeling van kosten over de doelen van het uitvoeringsprogramma.

2. Samenvatting geactualiseerde visie

Aanleiding

De Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden werken sinds 2017 intensief samen aan de recreatieve en toeristische ontwikkeling van de regio. Inwoners en bezoekers kijken immers niet naar gemeentegrenzen als het aankomt op de besteding van hun vrije tijd. Daarnaast hebben we met vier gemeenten een breder en gevarieerder aanbod van voorzieningen. Samen staan we sterker!

De gezamenlijke visie (2017-2026) met bijbehorende uitvoeringsprogramma's (UVP's) leidde tot sterke lokale Visit-organisaties, één subregionale Visit de Kempen, productontwikkeling en verbinding van ondernemers. Omdat deze visie in 2025 afloopt, is een geactualiseerde visie opgesteld, gebaseerd op relevante trends & ontwikkelingen, beleid op nationaal en provinciaal niveau, een evaluatie van de vorige visie en een participatietraject met stakeholders (lokale Visit-organisaties, Visit de Kempen, Brabant Partners, provincie Noord-Brabant, recreatieondernemers, dorpsraden en diverse ambtenaren van de vier gemeenten).

Waarom investeren in recreatie en toerisme?

De recreatief-toeristische sector draagt bij aan sociale cohesie, aan gelukkige en vitale mensen, aan identiteit en aan trots. Verder stimuleert de sector inwoners en bezoekers om te bewegen en elkaar op te zoeken. De sector zorgt er mede voor dat het voorzieningenniveau in stand wordt gehouden en dat het leefklimaat op peil blijft. De recreatief-toeristische sector is ook een belangrijke sector voor de economie en werkgelegenheid. Het aantrekken van bezoekers is echter geen doel op zich, maar eerder een middel om de voorgenoemde maatschappelijke vraagstukken op te lossen.

Huidige situatie

Groene ruimte, rust, Kempische gastvrijheid, ligging aan de grens met België en in de Brainportregio zijn de kernwaarden die tezamen de identiteit van onze recreatief-toeristische regio vormen. In de visie 2017-2026 lag de focus met name op de economische meerwaarde van recreatie en toerisme: meer bezoekers naar de Kempen trekken, een toename van de bestedingen en de werkgelegenheid in de sector en het genereren van een hogere naamsbekendheid van de Brabantse Kempen. Met de geactualiseerde visie verschuift de focus van 'economische meerwaarde' naar inzet op 'waardevolle recreatie en toerisme'. Deze verschuiving past bij de druk op ruimte door de groei van het aantal inwoners (schaalsprong). Ook past het bij de ambitie om meer in te zetten op brede welvaart.

Ambitie, doelen en speerpunten

De geactualiseerde **stip op de horizon** is:

> Eind 2033 is de Brabantse Kempen een authentieke en levendige streek, waar het prettig wonen, recreëren en ondernemen is. Recreatie en toerisme leveren een belangrijke bijdrage aan de brede welvaart. Door een integrale aanpak zijn de effecten van recreatie en toerisme in balans.

Deze ambitie is vertaald naar **5 strategische doelen**:

1. Behoud en versterking van de authentieke streek de Brabantse Kempen.
2. Behoud en versterking van de Brabantse Kempen als levendige streek waar het goed wonen en recreëren is.
3. Inzet op een integrale aanpak.
4. In balans houden van de effecten van recreatie en toerisme ten behoeve van de brede welvaart.
5. Lokale ondernemers verbinden aan deze ambitie en doelstellingen.

Om bovenstaande doelen te bereiken zetten we in op de **drie speerpunten** die bijdragen aan waardevolle recreatie en toerisme:

- **Bestemmingsontwikkeling:** het creëren en versterken van een samenhangend, duurzaam en toekomstbestendig recreatief en toeristisch aanbod in de Kempen.
- **Bestemmingsmarketing:** de marketing- en promotie-inspanningen die gericht zijn op het vergroten van de bekendheid van het aanbod onder inwoners en bezoekers.
- **Bestemmingsmanagement:** alle inspanningen gericht op het realiseren van een zo groot mogelijke positieve impact van recreatie en toerisme op onze regio. Aan deze inspanningen ligt zoveel mogelijk een integrale aanpak ten grondslag.

Waardevolle Recreatie en Toerisme

Figuur 1: Model waardevolle recreatie en toerisme (Bureau voor Ruimte en Vrije Tijd)

Van visie naar uitvoering

De implementatie van de geactualiseerde visie gebeurt via twee uitvoeringsprogramma's (2026–2030 en 2030–2034). Gemeenten geven samen met de Visit-organisaties uitvoering aan deze programma's, waarbij de gemeentes de kaders stellen.

3. Van doelen naar projecten

3.1 Doelen en projecten

3.1.1 Doel 1: Behoud en versterking van de authentieke streek de Brabantse Kempen

De Kempen heeft een eigen identiteit: het Kempische DNA (zie 2.1 visiedocument). Elke gemeente heeft de eigen identiteit laten onderzoeken. De overeenkomsten hieruit vormen samen het DNA van de regio. Het DNA is een bron van trots voor onze eigen inwoners, zorgt voor herkenning en trekt bezoekers aan. Door dit karakter te behouden en te versterken blijft de Kempen een aantrekkelijke en duurzame plek om te recreëren. De focus op echtheid sluit mooi aan op de huidige behoefte aan kleinschalige, lokale en unieke belevenissen. Tegelijk zorgt het voor het behoud van onze eigen cultuurhistorie.

Project	Planning	Speerpunt	In de lead
Uitwerken van het DNA van de Kempen (bijvoorbeeld door het concretiseren van gezamenlijke kernwaarden)	2026	Bestemmings ontwikkeling	Gemeenten
Uitdragen van het DNA van de Kempen (bijv. authenticiteitskeurmerk/ inspiratieboek ontwikkelen voor ondernemers)	2027 t/m 2029	Bestemmings marketing	Visit de Kempen
(Door)ontwikkeling van producten die aansluiten op het DNA van de Kempen (zoals de Sagen en Legenden routes waarin het cultureel erfgoed centraal staat)	2026 t/m 2029	Bestemmings ontwikkeling	Visit de Kempen
Opstellen leidraad uniforme bebording binnen de Kempen (bijv. bewegwijzering of informatieborden)	2027	Bestemmings marketing	Visit de Kempen

3.1.2 Doel 2: Behoud en versterking van de Brabantse Kempen als levendige streek waar het goed wonen en recreëren is

Binnen de Kempen en in de directe omgeving is veel recreatief-toeristisch aanbod. Dit willen we graag behouden en waar mogelijk nog verder versterken, waarbij we kijken naar de behoefte van de inwoner en de bezoeker. Een bloeiende recreatief-toeristische sector draagt bij aan de leefbaarheid en levendigheid van het gebied. Onderdeel daarvan zijn de recreatief-toeristische bedrijven. Als gemeenten kunnen we faciliteren bij de planvorming, voor de daadwerkelijke uitvoering ervan zijn we afhankelijk van deze bedrijven. Hierbij is ook de vitaliteit van onze vakantieparken van groot belang. Als een toekomstbestendige verblijfsaccommodatie een recreatieve bestemming heeft, zetten wij in op uitsluitend recreatief gebruik. Ook een centrum met voldoende horeca en winkelgelegenheid draagt bij aan een levendige streek. Daarbij is, indien aanwezig, met name centrummanagement aan zet.

Project	Planning	Speerpunt	In de lead
Verbeteren van de knooppuntennetwerken in de Kempen (knelpunten en kansen - zoals meer inclusieve routes - in beeld brengen en oplossen/ doorvoeren)	2027 t/m 2029	Bestemmings ontwikkeling	Gemeenten
Ondersteunen (in uren en/of expertise) van evenementen die bijdragen aan de levendigheid van de Kempen	2026 t/m 2029	Bestemmings marketing	Visit de Kempen
Het aanbod van de Kempen promoten met de juiste online (bijv. social media) en offline marketing (bijv. Kempenmagazine)	2026 t/m 2029	Bestemmings marketing	Visit de Kempen

3.1.3 Doel 3: Inzet op een integrale aanpak

Inzet op recreatie en toerisme is geen doel op zich, maar een middel om te komen tot brede welvaart. Dit vraagt om een integrale aanpak. Recreatie en toerisme zijn geen op zichzelf staande sectoren, maar raken ook andere beleidsterreinen. Een integrale aanpak, waarbij verschillende beleidsterreinen, ondernemers en inwoners samenwerken, zorgt voor synergie en duurzame ontwikkeling. Ondanks het feit dat ruimte steeds schaarser wordt, is het belangrijk dat er voldoende ruimte blijft om te recreëren. Dit vraagt om multifunctioneel ruimtegebruik en een integrale aanpak.

Project	Planning	Speerpunt	In de lead
Verdiepingsslag Toetsingskader dag- en verblijfsrecreatie	2027	Bestemmings ontwikkeling	Gemeenten
Versterken samenwerking met andere beleidsterreinen binnen de gemeenten (zoals natuur, cultuur, erfgoed, sport, economie, verkeer en ruimtelijke ontwikkeling)	2026 t/m 2029	Bestemmings management	Gemeenten
(Verder) intensiveren van de contacten met o.a. recreatief-toeristische ondernemers, Visit-organisaties, centrummanagementorganisaties, brancheorganisaties, terreinbeherende organisaties en (Belgische) buurgemeenten met als doel de mogelijkheden tot samenwerken te onderzoeken	2026 t/m 2029	Bestemmings management	Visit de Kempen
Verder uitbouwen van Visit de Kempen met als doel de Kempen als één recreatief-toeristisch gebied neer te zetten.	2026 t/m 2029	Bestemmings marketing	Visit de Kempen
Opstellen losse jaarplannen	2026 t/m 2029	Bestemmings ontwikkeling, marketing en management	Gemeenten
Opstellen uitvoeringsprogramma - (2030-2034)	2028 en 2029	Bestemmings ontwikkeling, marketing en management	Gemeenten

3.1.4 Doel 4: In balans houden van de effecten van recreatie en toerisme ten behoeve van de brede welvaart

Een evenwichtige ontwikkeling van recreatie en toerisme betekent dat de voordelen – zoals economische groei, werkgelegenheid en levendigheid – niet overschaduwd worden door negatieve effecten. Ongebreidelde groei van recreatie en toerisme kan leiden tot overlast, druk op natuur en/of afname van leefbaarheid voor inwoners. Door het bewaken van de balans zorgen we ervoor dat recreatie en toerisme een blijvende, positieve bijdrage levert, zodat de Kempen een fijne plek blijft om te wonen, recreëren en ondernemen.

Project	Planning	Speerpunt	In de lead
Database op Kempenniveau opbouwen t.b.v. inzicht en monitoring	2026 t/m 2029	Bestemmings management	Gemeenten
Datagedreven werken: keuzes/advies op basis van betrouwbare data (bijv. druktemeting of bezettingsgraden accommodaties)	2028	Bestemmings management	Gemeenten

3.1.5 Doel 5: Lokale ondernemers verbinden aan deze ambitie en doelstellingen

Een sterke lokale economie zorgt ervoor dat recreatie en toerisme een motor is voor brede welvaart, waarvan zowel inwoners, ondernemers als bezoekers profiteren. Ondernemers hebben behoefte aan een consistent beleid. Een langetermijnvisie die niet onderhevig is aan externe factoren of wisselingen in bijvoorbeeld gemeentebestuur. We vinden het belangrijk om beleidskaders te stellen, maar als overheid zitten we niet op de stoel van de ondernemer. Wel hebben we de laatste jaren meer samenwerking gezocht met stakeholders. Ondernemers, Visit-organisaties en centrummanagement-organisaties zijn belangrijke partners als het gaat om het behalen van bovenstaande doelen. Zo dragen ze bij aan een authentieke en levendige streek, een integrale aanpak en, meer algemeen, aan de brede welvaart.

Project	Planning	Speerpunt	In de lead
Netwerkbijeenkomsten organiseren (bijv. kennissessies)	2026 t/m 2029	Bestemmings management	Visit de Kempen
Vervolg project Regioboost	2026 t/m 2029	Bestemmings marketing	Visit de Kempen
Opzetten van een thematische jaarkalender waar ondernemers eenvoudig op aan kunnen haken (bijv. Hippisch september)	2026 t/m 2029	Bestemmings marketing	Visit de Kempen

3.1 Van plan naar uitvoering

Jaarlijks stellen we een jaarplan op voor het komende jaar en maken we de balans op over het afgelopen jaar. Voor elk project gelden in ieder geval de volgende uitgangspunten:

- De Kempen is één recreatief-toeristisch gebied met een eenduidige uitstraling.
- Stakeholders moeten betrokken/geïnformeerd worden.
- Per project wordt een projectplan opgesteld met daarin de concreet op te leveren resultaten, zodat na afloop de resultaten gemeten kunnen worden.

De raden worden jaarlijks geïnformeerd over de voortgang via een raadsinformatiebrief en ondernemers via de nieuwsbrief van Visit de Kempen en/of de lokale Visit.

4. Rolverdeling

Gemeenten zijn over het algemeen in de lead bij projecten die vallen onder de speerpunten ‘bestemmingsontwikkeling’ en ‘bestemmings-management’. De rol van de gemeenten is met name richting geven en faciliteren. Visit de Kempen is in de lead voor projecten die vallen onder het speerpunt ‘bestemmingsmarketing’. Daar waar mogelijk worden ondernemers betrokken bij projecten. Ondernemers zorgen er enerzijds voor dat bezoekers naar onze regio komen en dat zij zich, net als inwoners, gaan rond bewegen. Anderzijds zorgen zij voor een kwalitatief en divers aanbod en producten waar zowel inwoners als bezoekers gebruik van maken. Op deze manier maken ook ondernemers de eigen leefomgeving aantrekkelijker en levendiger voor inwoners.

5. Financiering

Voor de financiering gelden de volgende uitgangspunten:

- De gemeenten stellen met elkaar een visie met onderliggend uitvoeringsprogramma vast waarin budgetten per gemeente worden gealloceerd voor de uitvoering hiervan.
- De gemeenten maken per project een duidelijke verdeling van wat lokaal en wat gezamenlijk wordt opgepakt. Zo is de ontwikkeling van het concept voor een thematische belevingsfietsroute een gezamenlijk project. De aanleg van de route gebeurt vervolgens decentraal, waarvoor lokaal budget en capaciteit wordt geregeld.
- Bij de uitwerking van projecten wordt tevens in beeld gebracht wat na afloop de structurele (beheer- en onderhouds) kosten zijn en voor wiens rekening deze komen.

Voor dit uitvoeringsprogramma is gekozen om, op basis van onderstaande inschatting van de projectkosten, een inleg te hanteren van € 160.000,- per jaar. Ook in het kader van bezuinigingen en de beperkte ruimte voor extra budgetten is het logisch om ongeveer dezelfde inleg te hanteren als in het vorige uitvoeringsprogramma en deze niet te indexeren.

Elke gemeente draagt bij op basis van inwonertal. Dit is een pragmatische invulling die recht doet aan de grootte van de gemeenten en die praktisch te hanteren is.
Dit betekent dat de inleg per gemeente als volgt is:

	Inwonertal 1-1-2025	Percentage inwonertal	Bijdrage per jaar periode 2026-2030
Gemeente Bergeijk	19.263	25,92%	€ 41.472
Gemeente Bladel	21.013	28,27%	€ 45.232
Gemeente Eersel	20.389	27,44%	€ 43.904
Gemeente Reusel-De Mierden	13.653	18,37%	€ 29.392
Totaal	**74.318**	**100,00%**	**€ 160.000**

N.B.: Voor de gehele looptijd van het uitvoeringsprogramma wordt het percentage uit de kolom 'Percentage inwonertal' gehanteerd.

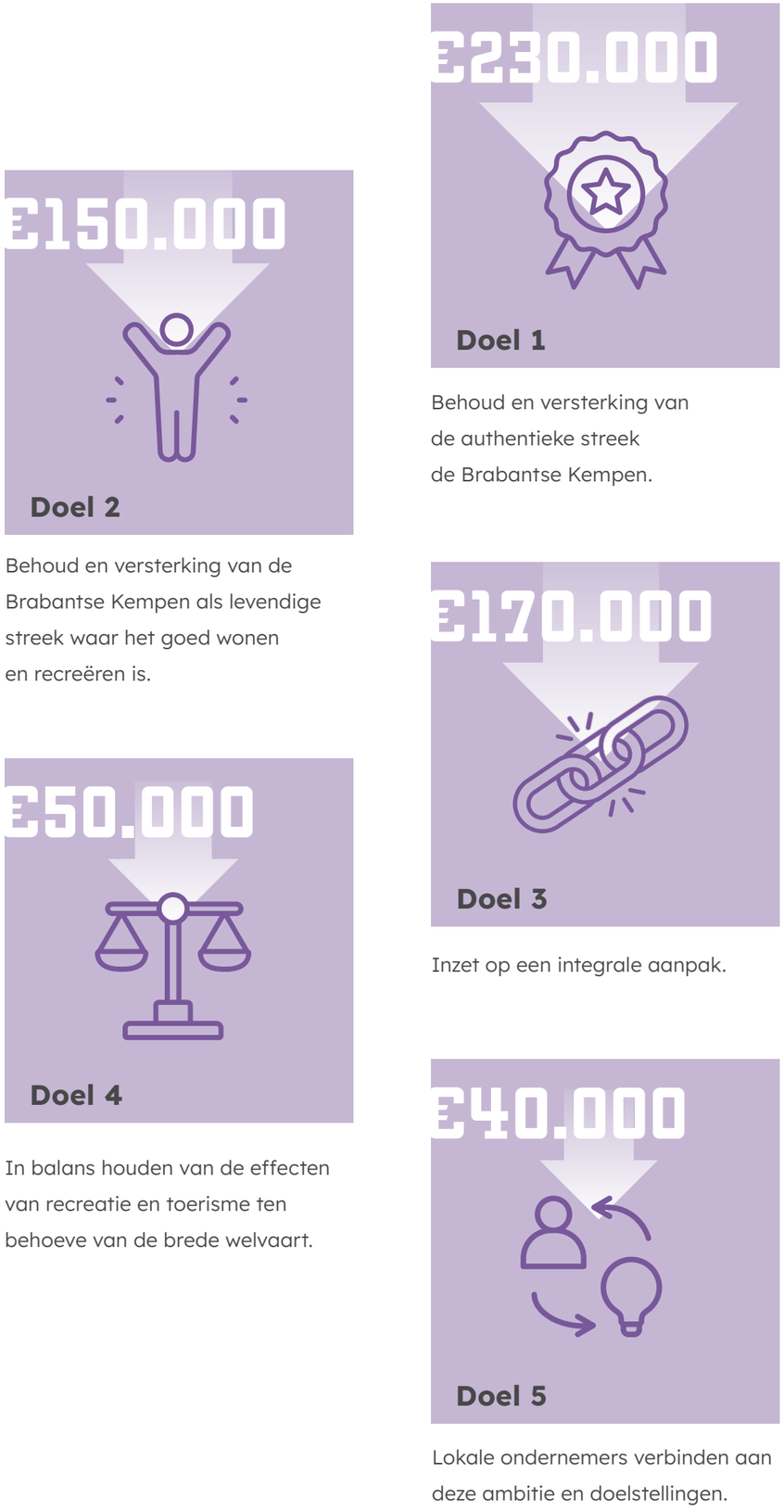

Figuur 2: Visualisatie van de financiering per doel.

Gemeente Bergeijk

Gemeente Bladel
Bladel Casteren Hapert Hoogeloon Netersel

gemeente Eersel
kempisch wonen in een wereldregio

GEMEENTE Reusel-De Mierden